

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

31 באוקטובר 2011

622

ג' בחשוון התשע"ב

עמוד

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 18) (תקופה בלתי נמנית לעצור ולנעדר מן השירות שלא ברשות), התשע"ב-2011 42

הצעת חוק שירות ביטחון (תיקון מס' 18) (תקופה בלתי נמנית לעצור ולנעדר מן השירות שלא ברשות), התשע"ב-2011

תיקון סעיף 12

1. בחוק שירות ביטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 12 –

(1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

“(א1) במניין התקופה האמורה בסעיף קטן (א), לא יובאו בחשבון –

(1) תקופות שעל פי סעיף 18(א) ו-(ב) אין רואים אותן, לענין חישוב זמן השירות, כתקופה שבה מילא אדם חובת שירות סדיר;

(2) תקופות שבהן אדם היה נתון במעצר על פי החלטה של בית דין צבאי או של בית משפט אחר, למעט מעצר פתוח על פי סעיף 244 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955²;

(3) תקופות שבהן אדם היה מנוע מלהמשיך בשירות תקין ביחידתו בשל פסק דין או החלטה של בית דין צבאי או של בית משפט אחר, ובכלל זה החלטה בדבר שחרור ממעצר בתנאים;

(4) תקופות שבהן נעדר אדם מן השירות ושבשלהן הוכרז על פי פקודות הצבא כנפקד או כעריק.”;

(2) בסעיף קטן (ב), אחרי “יוצא צבא שנמצא” יבוא “בלתי כשר לשירות או”.

ד ב ר י ה ס ב ר

שלא ברשות, תקופות שבהן החייל היה מנוע מלהמשיך בשירות תקין ביחידתו בשל פסק דין או החלטה של בית דין צבאי או של בית משפט אחר, ובכלל זה החלטה בדבר שחרור ממעצר בתנאים שאיננה מאפשרת לחייל לשרת ביחידה בצורה תקינה כנדרש באותה יחידה (כגון החלטה על מעצר בית עד תום ההליכים בעניינו של החייל). זאת מאחר שכאמור לעיל, בתקופות אלה אין בידי רשויות הגיוס את היכולת להשלים את בדיקותיו הרפואיות של החייל.

יצוין כי אין בתיקון המוצע כל סיכון לבריאותו של חייל כאמור, שכן ממילא בתקופות האמורות החייל אינו נדרש לקיים פעילות צבאית המצריכה בדיקה מקדימה של כושרו לשירות ביטחון.

כמו כן מוצע לתקן תיקון טכני בסעיף 12(ב) לחוק. בנוסחו הנוכחי מתיר הסעיף האמור לקרוא לשירות ביטחון גם יוצא צבא שנמצא בלתי כשר ארעית לשירות ביטחון, אם אותו יוצא צבא נקרא להתייצב לבדיקת כושרו לשירות ביטחון, ולא התייצב או שהתייצב וסירב להיבדק או להשלים את הבדיקות. הסעיף שותק ביחס ליוצא צבא שנמצא בלתי כשר לשירות ביטחון (לא ארעית) ואינו משתף פעולה עם הליכי הבדיקה. מטרת התיקון להסיר ספק ולהקנות לפוקד סמכות לקרוא גם ליוצא צבא כאמור.

סעיף 1 סעיף 12 לחוק שירות ביטחון (נוסח משולב), התשמ"ו-1986 (להלן – החוק), קובע כי פוקד רשאי לקרוא למיועד לשירות ביטחון להתייצב לשירות ביטחון גם אם עדיין לא נקבע כושרו לשירות ביטחון, אם אותו מיועד לשירות ביטחון נקרא להתייצב לבדיקת כושרו לשירות ביטחון ולא התייצב, או שהתייצב וסירב להיבדק או להשלים את הבדיקות. אם נעשה שימוש בסמכות זו, יש לבדוק את אותו מיועד לשירות ביטחון, שהוא כעת כבר חייל, בתוך חודש ימים מיום התייצבותו לשירות, אלא אם כן אישר פוקד בדרגת אלוף משנה לפחות, כי קיימים טעמים מיוחדים שיירשמו המצדיקים את הארכת התקופה.

הניסיון המצטבר בהפעלת הסעיף האמור מלמד כי כאשר חייל שגויס לפי סעיף 12 לחוק, נעדר מן השירות שלא ברשות בטרם השלים את הבדיקות הרפואיות או שהוא נושא עונש מאסר בפועל בטרם השלים את הבדיקות, קיים קושי ממשי להשלים את בדיקתו הרפואית בפרק הזמן של חודש ימים הקבוע בסעיף 12 לחוק.

לפיכך מוצע לקבוע בסעיף 12 לחוק כי במניין תקופת חודש הימים לבדיקתו של חייל שגויס מכוח אותו סעיף, לא יבואו בחשבון תקופות אלה: תקופות שבהן החייל היה נתון במאסר או במעצר, תקופות שבהן נעדר החייל מן השירות

¹ ס"ח התשמ"ו, עמ' 107; התשע"ב, עמ' 420.

² ס"ח התשט"ו, עמ' 171.

(1) בסעיף קטן (ב), במקום "לעניין סעיף זה" יבוא "לעניין סעיף קטן (א)";

(2) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא:

"(ג) אדם שבתקופת שירותו הסדיר היה נתון במעצר למשך תקופה רצופה העולה על 14 ימים, על פי החלטה של בית דין צבאי או של בית משפט אחר, למעט מעצר פתוח על פי סעיף 244 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו-1955, וכן אדם שהיה מנוע מלשרת שירות תקין ביחידתו למשך תקופה רצופה העולה על 14 ימים, בשל פסק דין או החלטה של בית דין צבאי או של בית משפט אחר, ובכלל זה החלטה בדבר שחרור ממעצר בתנאים, אין רואים את התקופה שבה היה נתון במעצר או שבה היה מנוע מלשרת שירות תקין ביחידתו כאמור (בסעיף קטן זה – תקופת ההיעדרות). לעניין חישוב זמן השירות, כתקופה שבה מילא חובת שירות סדיר; ואולם אם זוכה על ידי בית הדין הצבאי או על ידי בית המשפט, יראו את תקופת ההיעדרות, לעניין חישוב זמן השירות, כתקופה שבה מילא חובת שירות סדיר, ובלבד שצירוף תקופת ההיעדרות ותקופת השירות ששירת בפועל לא יעלה על זמן השירות שהוא חייב בו.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (א), אדם שבתקופת שירותו הסדיר הוכרו על פי פקודות הצבא כעריק, אין רואים את התקופה שבה נעדר מן השירות אשר בשלה

ד ב ר י ה ס ב ר

זמן השירות, אם אורכה של התקופה עולה על 14 ימים רצופים, אלא אם כן בסופו של הליך משפטי זוכה החייל בדיון. בכל מקרה, הצירוף של תקופת ההיעדרות ותקופת השירות ששירת החייל בפועל, לא יעלה על זמן השירות הכולל שהחייל חייב בו.

זאת ועוד, במקרים מסוימים שבהם חייל נעדר מן השירות שלא ברשות, הוא משוחרר מן השירות בלי שתקופת היעדרותו נחשבת כתקופה בלתי נמנית. כך הדבר למשל במקרה שבמהלך ההיעדרות או בסמוך לאחריה הגיע מועד השחרור של החייל, וההליכים המשפטיים בשל היעדרות זאת טרם הסתיימו. לפי הדין הקיים, במקרים כגון אלה יש לשחרר את החייל מן השירות בלי שתקופת ההיעדרות שלא ברשות תיחשב כתקופה שבה החייל לא מילא את חובת השירות הסדיר. אם לאחר שחרורו יורשע החייל בעבירה של היעדרות מן השירות שלא ברשות, מוסמך הפוקד לשוב ולקרוא לו לשם השלמת תקופת השירות שבה הוא חייב. הסדר זה אינו מניח את הדעת משני טעמים: ראשית, ההליך של שחרור החייל וקריאתו פעם נוספת לשירות הוא הליך מסורבל, המקשה הן על רשויות הגיוס והן על החייל עצמו; שנית, במקרים אלה אין כל הצדקה כי תקופת ההיעדרות תימנה עם תקופת השירות של החייל, ותזכה אותו בהטבות הניתנות לחיילים בשל שירותם הצבאי.

סעיף 2 סעיף 18(א) לחוק קובע כדלקמן:

"(א) אדם שבתקופת שירותו הסדיר היה כלוא בשל עבירה על פי פסק דין של בית דין צבאי או של בית משפט אחר, או על פי פסק של קצין שיפוט בכיר, וכן אדם שנעדר מן השירות שלא כדיון או שנעדר ברשות שהושגה בטענות כוזבות והורשע על כך כדיון, ואם היתה לו זכות ערעור – לא ערער על ההרשעה או שערערו על ההרשעה נדחה, אין רואים את תקופת כליאתו ואת תקופת העדרו לענין חישוב זמן השירות כתקופה שבה מילא חובת שירות סדיר, אלא אם כן הורה בית הדין הצבאי, בית המשפט או קצין השיפוט הבכיר הוראה אחרת."

סעיף 18 בנוסחו הנוכחי אינו נותן מענה למצב שבו נפתחו נגד חייל הליכים בחשד שעבר עבירה, ובמסגרתם ניתנה החלטה שיפוטית על ידי בית דין או בית משפט, המונעת את המשך שירותו התקין ביחידה. במצב זה עלול להיעדר החייל מיחידתו על פי החלטה השיפוטית למשך תקופה ארוכה, העולה לעתים כדי חודשים רבים.

לפיכך מוצע לקבוע בסעיף 18(ג) כי גם תקופה של מעצר או של החלטה שיפוטית אחרת המונעת את המשך שירותו התקין של חייל ביחידתו, לא תיחשב כתקופה שבה מילא החייל חובת שירות סדיר, לעניין חישוב משך

הוכרו כעריק (בסעיף קטן זה – תקופת ההיעדרות), לעניין חישוב זמן השירות, כתקופה שבה מילא חובת שירות סדיר; ואולם אם זוכה בדין לגבי ההיעדרות האמורה, יראו את תקופת ההיעדרות כתקופה שבה מילא חובת שירות סדיר, ובלבד שצירוף תקופת ההיעדרות ותקופת השירות ששירת בפועל לא יעלה על זמן השירות שהוא חייב בו.”

ד ב ר י ה ס ב ר

אם בסופו של הליך משפטי זוכה החייל בדין בשל אותה היעדרות, תיחשב לו תקופת ההיעדרות כתקופה שבה מילא את חובת השירות הסדיר, אך בכל מקרה הצירוף של תקופת ההיעדרות ותקופת השירות ששירת החייל בפועל, לא יעלה על זמן השירות הכולל שהחייל חייב בו.

לפיכך מוצע להוסיף לסעיף 18 לחוק את סעיף קטן (ד), שלפיו תקופת היעדרות מן השירות שבעטייה הוכרו חייל כעריק על פי פקודות הצבא, לא תיחשב כתקופה שבה מילא החייל את חובת השירות הסדיר, אפילו אם לא הורשע בדין בשל היעדרות זאת כאמור בסעיף 18(א) לחוק. עם זאת,